

Trolden

Der var en dame i vores by, Viola hed hun. Viola Kandinskij. Alle børn kendte hende, fordi hun var så ufatteligt grim. Hun var højere end en mand, bredskuldret, radmager og helt indsunken i ansigtet. Kinderne lignede sorte huler og hendes øjne lå dybt inde bag en ligbleg, klippeagtig pande. Hun gik altid med mørkegrønne kjoler, snørestøvler og sort hat, og inde under hatten havde hun horn, sagde vi. Vi kaldte hende Trolden.

Trolden boede i en lejlighed i et af de gustne kvarterer nede ved havnen. Hun boede alene, var tilflytter fra en anden by, og ingen vidste, hvad hun levede af, men der gik rygter om, at hun levede af en stor arv. Hver dag gik hun tur med sin lille taske over armen gennem kvarteret nede ved havnen, ud gennem Nordbyen gennem viadukten, langs landevejen ned til det uhyggelige område, vi kaldte Sumpen. Sumpen var en tynd skov af mørke, afskallende nåletræer rundt om en kæmpe stor mose, der boblede af frøer og sorte, rådne træstammer. På stien ind til mosen stod et håndmalet skilt med indskriften ”pas på vandhullerne”, og alle børn vidste, at mosen ikke bare var dyb men noget meget mere frygteligt: den var bundløs. De fleste af os kom ud til mosen sidst i april, når vi sammen med vores biologilærer skulle fiske klaser af haletudseæg op i gamle syltetøjsglas.

Og så var der dem, der løb derud uden at få lov, bare fordi de ville udspionere Viola Kandinskij. De vidste nemlig, at hun altid gik rundt om mosen og satte sig på resterne af en bænk lige der, hvor skovstien endte i et ufremkommeligt krat af græs, knækkede stammer og siv. Der spiste hun sin madpakke, drak kaffe af en lillebitte termokande og sluttede af med at smide brødstumper ud til rågerne på den tilgroede sti.

Den dag, jeg vil fortælle om, skete der noget underligt, som forandrede vores by for altid. Nu har jeg endnu ikke fortalt dig, hvad vi gjorde, når vi mødte Trolden, det var ret ondskabsfuldt: Vi nejede (os som var piger) eller bukkede (dem som var drenge) og spurgte ”Skal vi

danse?" Og så løb vi. Vi benede afsted. Mens vi fnes eller rakte tungen ud af munden og sagde bræklyde. Det var et fast ritual, det var sådan man hilste på Trolden i vores by, og jeg tror, hun blev budt op til dans mindst ti gange om dagen.

Engang fortalte jeg det til min mor, ikke for at sladre, bare fordi jeg ville høre, hvad hun sagde. Hun sagde, at vi skulle lade være med det pjat, det var ikke sikkert, Viola Kandinskij syntes, det var sjovt. Mere sagde hun vist ikke. Men jeg fortalte hende heller ikke, at *alle* børn gjorde det hver dag, og måske glemte jeg også at sige, at vi kaldte hende for Trolden.

En efterårsdag var Trolden som sædvanlig ude at gå tur. Det var en eftermiddag efter skoletid, det var sidst i oktober, og et par dage før havde en storm revet grene over og raseret i haverne, så byen flød med affald, blade og pap, der kurede hen over fortovene. Fire drenge fra min skole - den ene var min storebror - var løbet ud til sumpen for at følge efter Trolden, som netop var gået gennem byen med sin sorte hat og havde sat sig på bænken for at spise. Da drengene fik øje på trolden, fik de lyst til at lave lidt sjov. Et stort fyrretræ var knækket midt over i stormen, og nu hang det som en flosset bro ud over mosen. De massive grene lignede årer, der stak ned i mosevandet, og stammen flød i vandet som en vildtvoksende flåde.

Drengene samlede nu hver en lille bunke sten og klatrede ud på træet, som lå cirka tyve meter ude i vandet i lige linje med bænken inde på land. Da de var kravlet ud for enden af stammen, rejste den dreng, som vi kaldte købmandens Ole, sig op og begyndte at kyle sten i vandet. Han sigtede efter punktet lige foran bænken, og første gang, han ramte plet, sprøjtede det kolde, stillestående vand lige op på Troldens kjole. De andre drenge kom også op at stå, de hujede og råbte "Skal vi danse?", og de kylede sten afsted, som ramte med tunge, dybe plump. Men Trolden blev siddende, hun spiste bare videre, som om drengene ikke var der. Hendes kjole fik store mørke plamager, hatten dryppede, madpakkepapiret klaskede i hendes hænder. Men hun sagde af én eller anden ubegribelig grund ikke noget. Spiste bare tavst og udtryksløst.

Så havde drengene ikke flere sten. Efter nogle sekunder bøjede købmandens Ole sig frem og begyndte at hive og slide i en af

fyrregrenene. Den sad godt fast, og han rejste sig og trak af alle kræfter, indtil han pludselig mistede balancen, og grenen svirpede tilbage. Han styrtede baglæns i mosen med et vildt skrig.

Drengene stod helt stille og stirrede ned i mosen. Ringene i vandet flød ud, Ole kom ikke op. Efter nogle øjeblikke kom hans ene hånd til syne. Hvid og udspilet, den stak lige op i luften. Så forsvandt den. Drengene begyndte at råbe, de gik i panik. De vaklede skrigende hen over stammen ind på land, og derinde fra fik de øje på Trolden. Hun havde rejst sig op og var ved at trække tøjet af. Hun var allerede af med støvlerne og hatten, hun flænsede kjolen over hovedet og så sprang hun i.

Der gik måske to minutter. Troldens hvide krop sank og dukkede op, hun gispede og dykkede og forsvandt langt ude bag stammen. Så poppede troldehovedet frem igen som en prop ude midt i mosen. Øjeblikket efter kom Oles livløse ansigt til syne. Uden en lyd bugserede hun ham ind på land, hurtigt og kraftfuldt.

Min bror og de andre drenge løb hende i møde, hun lagde Oles krop foran bænken og bøjede sig ned, mens de stod rundt om. Hun arbejdede som en mand, trykkede ham på brystet og lagde øret til hans mund. Pustede, ventede, pustede. Han gylpede vand og hostede. Trolden rystede, hele hendes krop klaprede, hun lænede sig udmattet tilbage og stod foran dem med langt sort heksehår og gennemblødt underkjole. Og så var det, at de ikke kunne undgå at se det, de aldrig kunne glemme igen: At inde under det hvide underkjolestof havde Trolden ikke to, men *tre* hængebryster.

En af drengene råbte. Så gik Trolden ligesom lidt forvirret baglæns, helt vild i øjnene. Hun havde fået øje på den mand, der dukkede frem omme bag drengene og stod på stien og stirrede på hende. Hun famlede ved bænken, tog sit tøj og styrtede som et forfærdet, klaprende skelet ind i skoven.

Næste dag vidste alle i byen, at Viola Kandinskij havde reddet købmandens Ole fra at drukne i sumpen. Det stod med tykke bogstaver på forsiden af avisen, og det blev fortalt i lokalradioen, og også i vores lille skole blev der gjort et stort nummer ud af historien.

Manden, der havde set det hele, var den gamle revisor Sandbeck, og han fortalte til alt og alle, hvordan Viola havde været tæt på at drukne og

kun med nød og næppe var vaklet udmattet i land med drengen i sin favn. At hun havde været bleg og rystet i blikket, at hendes tøj var revet i stykker, at hun havde været lige ved at besvime. Men han sagde ikke noget om hendes tredje bryst.

Hele byen var voldsomt optændt af taknemmelighed. Der var ingen ende på den rosende omtale af Viola Kandinskij, vi snakkede alle sammen om hende. Allerede samme aften som ulykken havde Oles forældre ringet på døren hos Viola Kandinskij. Fordi Oles far var byens købmand, havde han pakket en overdådig kurv med vin, blomster, kaffe, frugter og chokolade. Men Viola ville ikke have den! Hun åbnede bare døren, kiggede kort på kurven og sagde ”nej tak”. Så lukkede hun igen.

Det var et slag i hovedet på Oles forældre. De forstod det ikke. Hjemme i huset bag købmandsbutikken brød Ole sammen og fortalte grædende, at han og drengene havde kastet med sten efter Viola. Købmanden blev ude af sig selv. Næste dag gik han sammen med de fire drenge og deres forældre op til Viola. De havde en check med - på 1000 kroner - og det var mange penge dengang! For den kunne Viola både købe nyt tøj som erstatning for det, der var blevet ødelagt i mosen, og hun kunne forkæle sig selv i lang tid. Drengene havde skrevet deres navne på et postkort, og købmanden havde skrevet:
”Som et lille plaster på såret”

Men Viola ville ikke tage imod pengene. Hun ville heller ikke have kortet. Hun lukkede bare døren og var fra da af tavs som graven. Hun ville hverken tale med avisens journalist eller sine naboer eller Sandbeck eller mine forældre eller nogen andre. Når folk nærmede sig hende på gaden, så hun ned i jorden og gik hurtigt videre. Hun nægtede at sige noget som helst om den eftermiddag i sumpen.

Det er en usædvanligt beskeden femoghalvtresårig dame, der den 19. oktober reddede en 12-årig dreng fra at drukne i mosen. Viola Kandinskij vil hverken udtale sig til avisen eller have nogen form for belønning. Hun fortsætter et stille liv som beboer i Asylgade, hvor hun har boet i fire år.

Sådan stod der i avisen, og så troede vi nok, at sagen var ude af verden. At livet i byen gik videre, selvfølgelig med den lille forskel, at vi børn nu lod Trolden gå i fred.

Men købmanden var en uforbederlig ildsjæl, og han nægtede at give op. Simpelthen nægtede! Han arrangerede en juleindsamling til Viola, og mens vi børn gik fra hus til hus med raslebøsserne og samlede ind til "heltinden fra Asylgade", fik nogen den idé, at man kunne indstifte byens egen pris, *Den Gode Gengælds Pris*. Viola Kandinskij skulle være den første modtager, og hun ville få prisen overrakt af vores borgmester, når juletræet på rådhusstovet skulle tændes i skumringstimen på den første dag i december.

Vi syntes alle sammen, at det var en fantastisk idé! Både børn og voksne samlede ind til prisen, og det væltede ind med mønter og sedler. Der blev bagt klejner og pebernødder og lavet boder, tømmeren byggede et podie, vores pensionistorkester øvede sig på julesange og en særlig prissang. Både borgmesteren og købmanden ville holde taler.

Jeg husker, der var en virkelig intens julestemning i byen. Det sitrede og glitrede af hemmeligheder i gaderne. Alle var enige om, at Viola Kandinskij ikke skulle slippe afsted med at gemme sig længere. I fire år havde hun tålmodigt fundet sig i lidt af hvert fra os, og nu var det på tide, at vi lærte hende, hvordan byen i virkeligheden var.

Det eneste, vi manglede, var at få Viola til at komme. Ingen troede på, hun ville dukke op, hvis hun blev inviteret. Derfor blev det besluttet, at Viola skulle 'kidnappes' om eftermiddagen, når hun gik sin tur. Købmanden og borgmesteren ville selv stå nede på havnen og fortælle hende den glædelige nyhed, og om nødvendigt "slæbe hende med", som de sagde. Hun *kunne* ikke blive fri denne gang!

Men da dagen kom, og de to mænd stod i festtøj og ventede nede på havnen, kom hun ikke. Borgmesteren måtte selv gå den tunge gang op til hendes lejlighed og ringe på. Efter lang tids kimen åbnede hun endelig og meddelte kort, at hun ikke skulle have nogen pris.

Så stod vi der, hele byen. Borgmesteren ankom ligbleg i hovedet til festpladsen. Hvad skulle vi gøre? Aflyse festen? Vi stod foran juletræet og blev mere og mere oprørte. Borgmesteren steg op på podiet og beklagede, at prismodtageren af uransagelige grunde ikke ønskede at

modtage byens hyldest. Købmanden overtog talerstolen og holdt sin takketale til Viola med dirrende stemme. Han sluttede af med at sige:

- Det kunne have været rart, hvis fru Viola Kandinskij selv havde været tilstede. Men desværre er *nogen* her åbenbart for fine til os *andre*!

Der gik et gisp gennem forsamlingen. Jeg tror, det var her, stemningen i byen for alvor vendte. Hvad bildte hun sig egentlig ind? Det kunne godt være, hun kunne være en fandens karl, og en mestersvømmer, når børn var ved at drukne, men hvad lignede det at behandle os på den måde? At nægte at tage imod vores gave? Vi havde stået på den anden ende for hende, frosset og knoklet og forberedt det hele, og så afviste hun os. Og det var, som om vi alle sammen, lige der midt på den strålende og julepyntede rådhusplads, pludselig begyndte at tænke videre på den samme, frygtelige tanke: At måske var Viola Kandinskij i virkeligheden slet ikke så god. At måske var hun i virkeligheden bare en kold og selvoptaget og utaknemmelig ko.

Og midt på den glitrende festplads, mens forbitrelsen lyste blegt ud af de voksnes ansigter, hørte vi købmandens Ole råbe noget, der fik os til at tie helt stille. Han råbte:

- Viola Kandinskij har tre bryster. De hænger helt nede på maven. Vi så det selv!

Der gik et sæt igennem os.

- Ja! Det er rigtigt, råbte min bror, - tre slatne patter. De stak ud gennem hendes underkjole, lissom flade yvere.

Vi stirrede over på Sandbeck, den gamle revisor, der havde set det hele. Han så sig langsomt rundt. Så sagde han, mens han nikkede:

- Hun er et misfoster. Jeg ville helst ikke skræmme nogen, men hun så forfærdelig ud.

Vi gispede. Først var der ingen, der sagde noget. Vi så nervøst rundt på hinanden. Så skar vi ansigter, vrængede næser, stak tungerne ud. Så begyndte to damer at fnise. Så hviskede en lille pige "aaaad". Og så spyttede og sprøjtede vi et kæmpegrin ud ad lungerne, ud over festpladsen, et fælles tyrebrøl, der kom helt nede fra bunden af maverne.

Fra den dag i december talte vi børn i byen til tre, hver gang Trolden gik tur på gaden.

”En to... treeeee!” råbte vi og styrtede afsted.

Og så lod vi, som om vi malkede luften helt nede ved knæene.

Trolden svarede ikke igen. Hun kiggede bare ned i jorden under sin sorte hat.

Jeg tror nok, at jeg engang imellem havde lidt ondt i maven. At jeg drømte om at ringe på hos Trolden en dag og sige undskyld.

Men det var noget pjat. For alle i byen vidste, at Viola Kandinskij selv havde fortjent det. Hun kunne bare have opført sig ordentligt. Ligesom os.